

**Sinteza obiecțiilor și propunerilor
la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Denumirea autorității/instituției	Nr.	Obiecții și propuneri	Opinia Ministerului Justiției
Ministerul Economiei	1.	<p>La Art.I. - Legea nr.837-XIII din 17.05.1996 cu privire la asociațiile obștești <i>La pct.9, art.21, alin.(1), lit.g)</i> - sintagma „nu corespunde prevederilor legislației în vigoare” poartă caracter netransparent, ceea ce contravine principiului transparenței actului legislativ în conformitate cu art.4 al Legii privind actele legislative nr.780 din 27.12.2001. În acest sens, recomandăm substituirea acesteia cu norme de referință la prevederile legale. Obiecția este valabilă și pentru textul art.15, alin.(1), lit.b) al Legii nr.581 din 30 iulie 1999 cu privire la fundații, care utilizează sintagma generică „nu corespunde prevederilor Legii” (Art.II, pct.7).</p>	<p>Se acceptă parțial Reformularea textului în următoarea redacție: „g) nu a fost prezentat tot setul de acte indicate la art.17, alin. (5)”.</p>
	2.	<p><i>La pct.13, art.30¹:</i> Completările propuse la alin.(1), lit.c) urmează a fi reformulate, deoarece în redacția actuală a actului legislativ la poziția indicată figurează cuvântul „asociației” și nu cuvintele „asociației obștești”. De asemenea, considerăm oportun introducerea cuvintelor „fundație și instituție privată” (la cazul gramatical și numărul respectiv) după cuvintele „asociația obștească” din alineatele (2) și (3), în scopul identificării tuturor organizațiilor necomerciale asupra cărora se răsfrîng prevederile referitor la atribuirea statutului de utilitate publică. Propunerea este valabilă și pentru textul art.32⁵ alin.(2), lit.a), b), e), alin.(3) și alin.(4) (pct.21).</p>	<p>Se acceptă</p>
	3.	<p><i>La pct.21, art.32⁵:</i> Considerăm oportună redacția actuală a legii din motiv că Comisia deține funcția de control, iar Ministerul Justiției – de informare, iar argumentarea expusă în nota informativă nu este relevantă.</p>	<p>Se acceptă</p>

4.	<p><i>La Art.II. - Legea nr.581-XIV din 30.07.1999 cu privire la fundații</i> <i>La pct.4, art.12</i> - se propune completarea cu alineatele (7) și (8), însă este expus numai cuprinsul alineatului (7). În acest sens, se impune necesară revizuirea modificărilor propuse.</p>	Se acceptă
	<p><i>La pct.12, art.27¹</i> - pentru a asigura o interpretare și aplicare adecvată a normelor propuse la lit.h), considerăm judicioasă indicarea expresă în cadrul proiectului a tipului de răspundere de care este pasibil Președintele Consiliului fundației.</p>	Se acceptă Se exclude lit. h) din conținutul art.27 ¹
5.	<p><i>La Art.III. - Legea patronatelor nr.976-XIV din 11.05.2000</i> <i>La pct.1,art.13, lit.e)</i> - propunem substituirea cuvintelor „în comun” cu cuvintele „în colaborare”.</p>	Se acceptă
6.	<p><i>La pct.3, art.17:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>alin.(3), lit.d)</i> – din textul propus spre completare urmează a exclude cuvintele „și se prezintă”, din considerentul că, dispoziția „prezintă următoarele documente” figurează deja; • alin.(6), lit.d) propunem, după sintagma „al conducătorului patronatului”, introducerea sintagmei „nou ales”, în scopul excluderii ambiguității; • de asemenea, se indică completarea art.17 cu alineatele (6) și (7), însă cuprinsul alineatului (7) nu se identifică. 	Se acceptă parțial Se acceptă doar ultimul subpunct. În rest propunerile nu sunt de ordin conceptual.
7.	<p><i>La pct.4</i> După sintagma „articolul 19” se va adăuga sintagma „alineatul (1)” pentru concretizare.</p>	Se acceptă
8.	<p><i>La pct.9, art.28</i> - excluderea acestuia este acceptabilă în măsura în care proiectul de lege va insera o referință potrivit căreia radierea patronatelor din registrul de stat se va derula potrivit stipulărilor Codului civil, ceea ce va acorda claritate și transparență proiectului.</p>	Nu se acceptă Luînd în considerare că patronatele sunt persoane juridice cu scop nelucrative, lor li se aplică prevederile generale ale Codului Civil, indicarea acestei prevederi fiind inutilă fără a fi benefic stipularea separată a acestui fapt.

	<p>9. <i>La Art.IV. - Legea sindicatelor nr.1129-XIV din 07.07.2000</i> <i>La pct.3, art.10, alin.(5):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • după cuvintele „<i>alegerea/realegerea conducătorului sindicatului</i>” propunem de a introduce cuvintele „<i>în subregistrul sindicatelor</i>”; • lit.b) - propunem delimitarea documentelor solicitate pentru înregistrarea modificărilor cu privire la alegerea/realegerea conducătorului sindicatului. Astfel, cuvintele „<i>însoțit de lista cu semnături a participanților la adunare</i>” se vor exclude, poziționându-se la lit.c) cu următorul cuprins: „<i>lista persoanelor prezente la adunarea cu privire la alegerea/realegerea conducătorului sindicatului, cu semnăturile acestora</i>”; • literele c) și d) vor deveni respectiv literele d) și e). 	<p>Nu se acceptă</p> <p>Pe parcursul textului proiectului se utilizează termenul de "subregistru", care nu este definit de legislația în vigoare. Legea nr.71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre, care constituie lege specială în domeniul respectiv, nu reglementează modul de instituire și condițiile ținerii "subregistrelor" și nici controlul ținerii acestora. Această lege stabilește raporturile juridice în domeniul registrelor între proprietarul, posesorul, deținătorul, registratorul, furnizorul și destinatarul datelor registrului. Ori, asemenea raporturi nu sunt stabilite în cazul "subregistrelor". Totodată, potrivit prevederilor art.12 și 14 din Legea nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, Registrul de stat al unităților de drept este resursă informațională de bază și reprezintă un sistem unic integrat de evidență automatizată a unităților de drept înregistrate în modul stabilit în Republica Moldova. Acest Registru este destinat colectării, stocării, prelucrării, actualizării și analizei datelor despre unitățile de drept, această informație urmînd să fie prezentată autorităților administrației publice, persoanelor fizice și persoanelor juridice.</p>
--	---	--

Ministerul Tehnologiei informației și Comunicațiilor al republicii Moldova	<p>10. În proiectul legii este necesar de exclus utilizarea termenului de "subregistru" și de utilizat doar termenul de registru în conformitate cu prevederile Legii nr.71-XVI din 22.03.2007.</p> <p>Pe parcursul textului proiectului se utilizează termenul de "subregistru", care nu este definit de legislația în vigoare. Legea nr.71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre, care constituie lege specială în domeniul respectiv, nu reglementează modul de instituire și condițiile ținerii "subregistrelor" și nici controlul ținerii acestora. Această lege stabilește raporturile juridice în domeniul registrelor între proprietarul, posesorul, deținătorul, registratorul, furnizorul și destinatarul datelor registrului. Ori, asemenea raporturi nu sunt stabilite în cazul "subregistrelor". Totodată, potrivit prevederilor art.12 și 14 din Legea nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, Registrul de stat al unităților de drept este resursă informațională de bază și reprezintă un sistem unic integrat de evidență automatizată a unităților de drept înregistrate în modul stabilit în Republica Moldova. Acest Registru este destinat colectării, stocării, prelucrării, actualizării și analizei datelor despre unitățile de drept, această informație urmînd să fie prezentată autorităților administrației publice, persoanelor fizice și persoanelor juridice.</p> <p>La Articolul I (referitor la modificarea Legii nr. 837-XIII din 17 mai</p>	Se acceptă
---	--	-------------------

1996 cu privire la asociațiile obștești):

pct. 10 de expus în următoarea redacție:

"La articolul 23: denumirea articolului va avea următorul cuprins:
"Articolul 23. Registrul de stat al organizațiilor necomerciale";
alineatele (1) și (3) vor avea următorul cuprins: "(1) Ministerul Justiției
ține Registrul de stat al organizațiilor necomerciale, care este parte
integrantă a Registrului de stat al unităților de drept.";

"(3) Datele despre asociațiile obștești sunt accesibile pe pagina web
oficială a Ministerului Justiției".

Potrivit prevederilor art.3 din aceeași Lege "unitatea de drept" este
"persoana fizică acționând în bază de licență ori patentă de
întreprinzător, persoana juridică sau o reuniune a unor astfel de persoane
cu orice formă juridică de organizare, înregistrate în modul stabilit de
legislația în vigoare". Atragem atenția și la faptul, că Hotărârea
Guvernului nr.272 din 06.03.2002 despre măsurile privind crearea
sistemului informațional automatizat "Registrul de stat al unităților de
drept" prin care sunt aprobate Concepția sistemului informațional
automatizat "Registrul de stat al unităților de drept" și Regulamentul
acestuia, este îndreptată spre crearea sistemului registrelor de stat,
standardizării interacțiunii informaționale între acestea, precum și
unificarea modului de ținere a registrelor de stat. Mai mult, în condițiile
când în spațiul informatic se produc din ce în ce mai multe incidente
cibernetice, asigurarea securității și protecția resurselor informaționale
de bază devine o problemă de importanță majoră. În acest context,
respectarea prevederilor capitolului VIII din Concepția sus numită deja
va asigura securitatea informatică (cibernetică) a Registrului de stat al
unităților de drept, inclusiv a informațiilor despre asociațiile obștești,
fundații, patronate și sindicate ca părți componente ale acestui Registru.
Totodată, în conformitate cu art. 16 alin. (3) din Legea nr.71-XVI din
22.03.2007 cu privire la registre, a fost aprobată Hotărârea Guvernului
nr. 345 din 30.04.2009 cu privire la Registrul de stat al organizațiilor
necomerciale.

Potrivit prevederilor Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107-

	XV din 06.06.2002, se utilizează noțiunea de organizații necomerciale, care include asociația, fundația și instituția.	
11.	La pct. 17 (referitor la modificarea art. 32 ¹ alin.(6)) după sintagma „3 zile” de specificat „lucrătoare” sau „calendaristice”.	Se acceptă Se substituie cu <i>pînă la 7 zile lucrătoare.</i>
12.	pct.19 de expus în următoarea redacție: "19. Articolul 32 ³ avea următorul cuprins: " Articolul 32 ³ . Datele despre asociațiile obștești de utilitate publică (1) Datele despre asociațiile obștești de utilitate publică se înregistrează în Registrul de stat al organizațiilor necomerciale. (2) În Registrul de stat al organizațiilor necomerciale se introduc următoarele date despre asociațiile obștești de utilitate publică: a) denumirea asociației obștești de utilitate publică; b) data eliberării certificatului și numărul acestuia; c) adresa asociației obștești de utilitate publică; d) numele și prenumele conducătorului asociației obștești de	Se acceptă

	<p>utilitate publică;</p> <p>e) data retragerii statutului de utilitate publică.</p> <p>(4) Datele despre asociațiile obștești de utilitate publică se introduc în Registrul de stat al organizațiilor necomerciale în modul stabilit de Guvern.</p> <p>(5) Datele despre asociațiile obștești de utilitate publică sînt accesibile pe pagina web oficială a Ministerului Justiției.</p> <p>(6) Ministerul Justiției păstrează toate dosarele asociațiilor care au solicitat statutul de utilitate publică. Dosarele conțin toate documentele referitoare la asociație, inclusiv cele depuse la solicitarea statutului de utilitate publică, cele pe care le întocmește Comisia de certificare și cele pe care asociația le prezintă ulterior, pe parcursul activității.”</p> <p>Ca urmare, potrivit art. 6 alin. (3) din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, care prevede că în caz de divergență între o normă a actului legislativ general și o normă a actului legislativ special cu aceeași forță juridică, se aplică norma actului legislativ special, considerăm că normele în vigoare privind noțiunea de ”subregistru” utilizate în Legea nr.837-XIII din 17.05.1996 nu sunt aplicabile.</p>	
<p>13.</p>	<p>La articolul II. (referitor la modificarea Legii 581-XIV din 30 iunie 1999 cu privire la fundații) pct.4 de expus în redacție nouă:</p> <p>"4. La articolul 12:</p> <p>”alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>”(1) Înregistrarea fundațiilor, filialelor și reprezentanțelor fundațiilor străine se efectuează de către Ministerul Justiției în Registrul de stat al organizațiilor necomerciale, parte integrantă a Registrul de stat al unităților de drept..</p> <p>alineatul (2) :</p> <p>litera e), va avea următorul cuprins:</p> <p>"e) în cazul în care fondatorii sunt persoane fizice, se prezintă copiile de pe actele de identitate ale fondatorilor și a membrilor organelor de conducere ale fundației. În cazul în care fondator este o persoană juridică, se prezintă copia de pe statut și extrasul din Registrul</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>de stat al organizațiilor necomerciale, parte integrantă a Registrul de stat al unităților de drept;"</p> <p>literele h) și i) se exclud;</p> <p>alineatul (5) cuvintele "de trei salarii minime" se substituie cu cuvintele "un salariu minim lunar garantat de stat în sectorul real";</p> <p>se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:</p> <p>"(7) Pentru înregistrarea modificărilor cu privire la numirea sau alegerea/realegerea conducătorului, fundația prezintă organului de înregistrare, în termen de o lună de la data aprobării hotărârii, următoarele acte:</p> <p>a) procesul-verbal/decizia organului competent conform statutului, de alegere/realegere a conducătorului fundației;</p> <p>b) lista membrilor organului de conducere prezenți la adunarea generală cu semnăturile acestora;</p> <p>c) copia buletinului de identitate al conducătorului fundației."."</p>	
<p>14.</p>	<p>La articolul III (referitor la modificarea Legii patronatelor nr. 976-XIV din 11 mai 2000) pct. 3 de expus în redacție nouă:</p> <p>"3. La articolul 17:</p> <p>alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>"(1) Patronatele dobîndesc statutul de persoană juridică din momentul înregistrării acestora în Registrul de stat al organizațiilor necomerciale, parte integrantă a Registrul de stat al unităților de drept."</p> <p>la alineatul (3):</p> <p>litera d), după cuvintele "reprezentantului" se completează cu cuvintele "și se prezintă copia statutului și procesul-verbal al ședinței organului său de conducere, în care este consemnată decizia de constituire a patronatului";</p> <p>litera f), după cuvîntul "înregistrare" se completează cu cuvintele "în mărime de 90 de lei";</p> <p>literele g) și h) se exclud;</p> <p>alineatul (5), cuvintele "Ministerul Justiției" se substituie cu cuvîntul "Guvern";</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>se completează cu alineatul (6) cu următorul conținut:</p> <p>"(6) Pentru înregistrarea modificărilor la statut cu privire la conducătorul patronatului, acesta prezintă, în termen de o lună de la data aprobării hotărârii, organului de înregistrare, următoarele documente:</p> <p>a) cererea privind modificările referitoare la alegerea/realegerea conducătorului patronatului;</p> <p>b) procesul-verbal al organului competent cu privire la adoptarea hotărârii referitoare la alegerea/realegerea conducătorului patronatului;</p> <p>c) lista persoanelor prezente la adunarea cu privire la alegerea/realegerea conducătorului patronatului, cu semnăturile acestora;</p> <p>d) copia buletinului de identitate al conducătorului patronatului." "</p>	
15.	<p>Pct.3 din articolul IV (referitor la modificarea articolului 10 din Legea sindicatelor nr. 1129-XIV din 07 iulie 2000):</p> <p>4.1. dispoziția de modificare a alin. (1) de expus în următoarea redacție:</p> <p>"(1) Calitatea de persoană juridică a sindicatului la nivel național-ramural și național-interramural apare din momentul înregistrării lui de către Ministerul Justiției în Registrul de stat al organizațiilor necomerciale, parte integrantă a Registrul de stat al unităților de drept."</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Propunem de a redacta "(1) Calitatea de persoană juridică a sindicatului la nivel național-ramural și național-interramural apare din momentul înregistrării lui de către organul de înregistrare în Registrul de stat al organizațiilor necomerciale, parte integrantă a Registrului de stat al unităților de drept."</p>
16.	<p>Din prima propoziție a noii redacții a alineatului (2) de exclus cuvintele "în subregistru sindicatelor,".</p>	<p>Se acceptă</p>
17.	<p>Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative urmează a fi contrasemnat și de ministrul tehnologiei informației și comunicațiilor, potrivit art. 102 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994.</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare</p>	<p>18. Referitor la punctul 1 al amendamentelor:</p> <p><i>1. Articolul 1, paragraful (1), cuvântul „doi” urmează a fi înlocuit prin cuvântul „trei”; paragraful (2), cuvintele „...invalizi” trebuie să fie înlocuite prin „...persoane cu dezabilități”.</i></p> <p>Nota Informativă stipulează că: <i>“Acest amendament este necesar deoarece, structural, asociația obștească ar trebui să fie fondată de un Consiliu de Administrare (Consiliul trebuie să fie fondat de cel puțin 2 membri) și o Comisie de Control (cel puțin un membru), cu condiția ca nici un membru al Consiliului de Administrare nu poate fi membru al Comisiei de Control (prevederea Articolului 13 para. (2)), care, în final, impune cifra de cel puțin 3 membri fondatori care pot crea o asociație obștească.”</i></p> <p>Această argumentare este problematică în legătură cu dreptul la libera asociere, deoarece pare a fi nejustificabilă interferența în libertatea de organizare internă a organizațiilor non-guvernamentale. Astfel de organizații, chiar dacă ele sunt organizații bazate pe membri, sunt libere să-și numească un Consiliu de Administrare și o Comisie de Control, din membri și non-membri.</p> <p>Adițional, activitatea din cadrul Consiliului de Administrare și Comisiei de Control poate necesita cunoștințe și deprinderi speciale, de exemplu, în domeniul administrării/management sau finanțelor/contabilității (în alte cuvinte, aceste funcții ar putea fi pentru specialiști). Nu toate organizațiile bazate pe membri au în cadrul lor persoane cu deprinderile necesare și, prin urmare, ele pot numi legitim membri ai Consiliului de Administrare și Comisiei de Control din non-membri. Acest fapt este în particular relevant pentru organizațiile grupurilor vulnerabile (persoane cu dezabilități, Romi, sau altele). Impunând o cerință de a avea un Consiliu de Administrare și o Comisie de Control formată exclusiv din membri ar putea crea dificultăți pentru astfel de grupuri vulnerabile. Nu este clar cum astfel de cerință ar corespunde cerințelor de necesitate într-o societate democratică, o cerință-cheie a legislației internaționale față de limitarea dreptului la întrunire și asociere, stipulate prin Articolul 22 al Convenției Internaționale pentru Drepturile Civile și Politice (ICCPR)</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Dreptul de asociere implică libertatea de întrunire a mai multor persoane cu scopul desfășurării unei anumite activități, acesta fiind garantul dreptului la libertatea de exprimare. Acest drept în sine implică activitatea mai multor persoane. Astfel statul se obligă să instituie numărul minim de persoane care pot fi membri la asociația obștească. Această prevedere nu constituie o ingerință în activitatea asociațiilor obștești, dar contribuie la îmbunătățirea managementului asociației și asigurarea desfășurării unei activități mai productive, care va duce la realizarea scopurilor stabilite în statut.</p> <p>Necesitatea numirii membrilor organelor de control din rândul membrilor asociației, constă în verificarea legalității activității asociației. În cazul în care persoanele din comisia de control nu vor avea calitatea de membri, atunci se va permite consiliului de administrare singur să-și stabilească persoanele care le vor verifica activitatea, fără a ține cont de membrii proprii ziși a asociației, care anume realizează scopurile statutare. Astfel considerăm că persoanele din comisia de control se vor desemna mai mult după interese dar nu după competențe.</p>
--	--	--

	<p>și prevederile relevante ale dreptului internațional și european, precum și potențial al altor drepturi relevante, inclusiv potențiala interzicere a discriminării.</p>	
<p>19.</p>	<p>Referitor la punctul 6 al amendamentelor:</p> <p>6. <i>Articolul 17, paragraful (6) este suplimentat după prima propoziție cu următorul text: “La înregistrarea modificărilor și completărilor la Statut, asociația obștească nu are obligația de a prezenta organului de înregistrare orice documente legate de acceptarea și excluderea membrilor asociației obștești, cu excepția cazurilor când există motive pentru a considera că adunarea generală a membrilor nu a fost deliberativă”;</i></p> <p><i>este completat cu paragrafele (6/1) și (9) cu următorul conținut:</i></p> <p><i>„ (6/1) Pentru înregistrarea schimbărilor la alegerea /realegerea conducătorului, asociațiile obștești prezintă organului de înregistrare, în termen de o lună de la aprobarea deciziei, următoarele documente:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>a) procesul verbal al alegerii/realegerii conducătorului asociației obștești;</i> <i>b) lista membrilor prezenți al adunarea generală, cu semnăturile lor;</i> <i>c) copia actului de identitate al conducătorului asociației obștești;</i> <i>d) dacă adunarea generală a membrilor nu a fost deliberativă, organul de înregistrare poate cere de la asociație actele de acceptare și excludere a membrilor asociației obștești.”</i> <p><i>Propunerea de a acorda Ministerului Justiției dreptul de a cere listele membrilor care au participat la adunarea generală, cu semnăturile lor, și actele de acceptare și excludere a membrilor asociației obștești par să fie la fel de nejustificate prin interferența cu libertatea de asociere. Este dreptul unei asociații de a-și păstra numele membrilor ei în secret. În urma evenimentelor din aprilie 2009 au fost întreprinse încercări din partea autorităților publice de a persecuta membrii Amnesty International Moldova, și ai altor ONG-uri pentru drepturile omului</i></p> 	<p>Se acceptă</p> <p>Din art.17 alin. (6) se exclude propoziția “La înregistrarea modificărilor și completărilor la Statut, asociația obștească nu are obligația de a prezenta organului de înregistrare orice documente legate de acceptarea și excluderea membrilor asociației obștești, cu excepția cazurilor când există motive pentru a considera că adunarea generală a membrilor nu a fost deliberativă”, precum și lit. b) .</p>

	<p>pentru poziția lor fermă legată de actele de tortură și maltratare din aprilie. Amendamentul propus poate avea un efect de “reducere” a posibilităților pentru persoane să se asocieze liber în organizații ale societății civile. Aici iarăși este chestionabilă necesitatea măsurii pentru o societate democratică.</p>	
20.	<p><u>Referitor la punctul 9 al amendamentelor:</u> <i>9. Articolul 21, paragraful (1), cuvântul „excepțional” este exclus; litera b) este exclusă; este adăugată litera g) cu următorul conținut: „g) setul de documente nu corespunde prevederilor legislației în vigoare”.</i> Acest amendament oferă dreptul organului de înregistrare să refuze înregistrarea dacă setul de documente nu corespunde prevederilor legislației în vigoare. Această formulare propusă va permite, aparent, organului de înregistrare să refuze înregistrarea nu numai pentru non-conformitatea documentelor cu Legea Asociațiilor Obștești, dar chiar cu non-conformitatea cu oricare altă prevedere a vastei legislații a Republicii Moldova. Aceasta ar (1) rezulta ca efect în contrazicerea Articolului 19 al Legii, care prevede că, setul de documente stabilit de acest Articolul este exhaustiv; precum și (2) permite împuterniciri nejustificabil de largi autorității administrative pentru a refuza arbitrar înregistrarea organizațiilor societății civile.</p>	<p>Se acceptă Se acceptă și se dă textul în următoarea redacție pentru evitarea tuturor neclarităților care pot apărea ulterior: „g) nu a fost prezentat tot setul de acte indicate la art.17, alin. (5)”.</p>
21.	<p><u>Referitor la punctul 21 al amendamentelor:</u> <i>21. Articolul 325, paragraful (4): cuvintele “Comisia de Certificare” sunt înlocuite prin “Ministerul Justiției”; ultima propoziție este exclusă.</i> Prin acest amendament Ministerul Justiției propune înlocuirea organului de control pentru supravegherea stării beneficiului public (înlocuirea Comisiei de Certificare prin Ministerul Justiției). Comisia de Certificare este, în principiu, un organ independent. Același lucru nu poate fi afirmat în mod echivoc despre Ministerul Justiției, care</p>	<p>Se acceptă</p>

		<p>este sub conducere politică. Nu este clar ce ar impune schimbarea propusă, deoarece ea pare să erodeze funcționarea politic-neutră a înregistrării organizațiilor societății civile, mai degrabă decât consolidarea neutralității și naturii non-politice a acestei funcții publice. Deoarece la moment există o necesitate evidentă de a consolida neutralitatea și natura non-politică pentru crearea organizațiilor societății civile, acest amendament propus, în mod ideal, ar trebui să fie revizuit.</p>	
<p>Centrul European pentru Drept Necomercial</p>	<p>22.</p>	<p><i>Se recomandă ca legiuitorul să concorde Legea cu principiile formulate în articolul 3 alineatul (2) și să acorde asociațiilor mai multă libertate de acțiune în ceea ce privește stabilirea structurii organelor de conducere ale acestora.</i></p> <p>Numărul fondatorilor și interferența inutilă în guvernarea/gestionarea internă (Articolul 1 (1)): În primul punct al amendamentelor la Articolul 1 (1) se propune ca acesta să fie modificat cu noua cerință privind numărul de fondatori. Numărul propus de fondatori este mărit de la 2 la 3. Dacă este să vorbim în linii generale, această decizie luată de către legiuitor este în conformitate cu standardele internaționale, totuși, Nota informativă precizează faptul că scopul acestui amendament este de a dispune de un membru fondator suplimentar care să activeze în cadrul unei comisii de control. Întrucât acest lucru ar putea fi o măsură acceptabilă în cazul organizațiilor de interes public în ceea ce privește natura specifică a acestora și gradul ridicat de responsabilitate, nu există niciun motiv real pentru a impune această cerință tuturor formelor de asociații obștești (de exemplu, cluburilor de șah sau altor organizații de ajutor reciproc). Toate OSC au dreptul să opereze în mod liber și să fie protejate împotriva interferenței nejustificate a statului. Așadar, asociațiile au nevoie de o mai mare libertate de acțiune în ceea ce privește determinarea structurii acestora, cu luarea în considerare a scopurilor și capacităților aferente. Acest principiu este, de fapt, deja formulat în Articolul 3 (2) al Legii.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Dreptul de asociere implică libertatea de întrunire a mai multor persoane cu scopul desfășurării unei anumite activități, acesta fiind garantul dreptului la libertatea de exprimare. Acest drept în sine implică activitatea mai multor persoane. Astfel statul se obligă să instituie numărul minim de persoane care pot fi membri la asociația obștească. Această prevedere nu constituie o ingerință în activitatea asociațiilor obștești, dar contribuie la îmbunătățirea managementului asociației și asigurarea desfășurării unei activități mai productive, care va duce la realizarea scopurilor stabilite în statut.</p>

<p>23.</p>	<p><i>Se recomandă ca legiuitorul să permită o excepție de la principiul egalității asociațiilor care decid să introducă diferite tipuri de categorii de membri în Statut.</i></p> <p>Egalitatea membrilor (Articolul 3 (2)): Considerăm laudabil faptul că Articolul 3 (2) a fost modificat și că problema transparenței activităților desfășurate de către asociațiile obștești a fost abordată printr-o formulare clarificată așa cum a fost recomandat în comentariile noastre anterioare, exprimate în 2008 și 2011. Cu toate acestea, prezentul articol continuă să expună principiul egalității membrilor (participanților) asociațiilor obștești drept unul din fundamentele pe care este constituită asociația. Acest lucru, în opinia noastră, este destul de îndoielnic, deoarece ar putea împiedica o asociație să înființeze diferite categorii de membri (de exemplu: membri susținători) și, astfel, este încălcat principiul inclus în articolul 3 (2), și anume dreptul asociației obștești de a-și stabili, în mod liber, structura corpului de administrare a acesteia. Această prevedere ar fi în contradicție cu Articolul 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Vă recomandăm să modificați această prevedere astfel încât să se refere în exclusivitate membrilor cu drepturi depline ai asociației și să modificați prevederea conținută în Articolul 12(8) în mod corespunzător.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Din textul legii cu privire la asociațiile obștești deja rezultă diferența între „membrii de conducere și membri simpli a asociației, care se evidențiază anume prin modul de aderare a membrilor și atribuțiile acestora, iar principiul de egalitate stipulat în articolul 3 alin. (2) se referă la buna desfășurare a activității asociației obștești.</p>
<p>24.</p>	<p><i>Se recomandă ca legiuitorul să definească înțelesul termenului „deliberativ” sau să evite utilizarea acestei noțiuni ambigue și să șteargă această excepție suplimentară din Articolul 17 (6).</i></p> <p>Documentele necesare pentru înregistrarea modificărilor/amendamentelor (Articolul 17 (6)):</p> <p>Este laudabil faptul că legiuitorul a decis să anuleze cerința de a prezenta organelor de înregistrare documente care certifică acceptarea și excluderea membrilor asociației civice atunci când se înregistrează modificările și completările Statutului. Cu toate acestea, motivele pentru care adunarea generală este considerată „deliberativă” așa cum este stipulat în articolul 17 (6) ne dă motive de îngrijorare. Nu este clar care sunt condițiile legale în temeiul cărora adunarea poate fi considerată ca fiind deliberativă.</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>25.</p>	<p><i>Se recomandă ca legiuitorul să includă posibilitatea remedierii oricăror carențe sau erori în cererea înaintată într-o perioadă rezonabilă de timp.</i></p> <p>Amânarea procedurii de înregistrare și posibilitatea de a rectifica deficiențele existente (Articolul 18): Este vrednic de laudă faptul că legiuitorul a decis să excludă prevederile privind amânarea înregistrării, deoarece acestea generau o stare de incertitudine și lăsau prea mult loc pentru „interpretări”. Pe de altă parte, este esențial ca asociaților să li se ofere posibilitatea de a rectifica anumite erori sau abateri la completarea cererii; în caz contrar, orice deficiență minoră ar duce la respingerea cererii.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Solicitantul are timp suficient pentru a putea să-și completeze toate actele, mai ales că la moment toate documentele sunt stabilite expres, persoana avînd posibilitate să facă cunoștință cu acestea. Mai mult ca atît persoana va avea posibilitate să se adreseze repetat. Astfel nu va fi periclitată activitatea organului de înregistrare.</p>
<p>26.</p>	<p><i>Se recomandă ca legiuitorul să descrie procedura de nominalizare a membrilor Comisiei de Certificare în conținutul Legii.</i></p> <p>Revizuirea procedurii de selecție a membrilor Comisiei de Certificare (Articolul 31 (2)): Am notat faptul că prevederea cu privire la desemnarea potențialilor candidați pentru a acționa în calitate de membri ai Comisiei de Certificare nu mai este inclusă în noua versiune a articolului 31 (2). În vederea asigurării unui proces de selecție deschis și transparent, ar fi propice să se asigure anumite linii directoare și criterii de nominalizare.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În articolul 32 alin. (2) este specificat clar categoriile de persoane care pot fi membrii a Comisiei de certificare. Criteriile de desemnare sunt specificate la alin.(3) - alin. (8). Nu vedem necesitatea includerii criteriilor suplimentare. Mai mult ca atît modul de organizare și funcționare a Comisiei de Certificare este reglementat de Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de Certificare, nefiind necesar de a mai include prevederi suplimentare în legea cu privire la asociațiile obștești.</p>
<p>27.</p>	<p><i>Se recomandă ca legiuitorul să reexamineze intenția de a scurta perioada de notificare, întrucât ar putea rezulta în absența reprezentanților solicitantului la reuniunile respective.</i></p> <p>Perioada de notificare mai scurtă pentru procedura de înaintare a cererii de dobândire a statutului de utilitate publică (Articolul 32 (6)): Punctul 17 din Amendamentele propuse vizează amendarea perioadei de notificare pentru întâlnirea reprezentanților solicitantului cu Comisia de Certificare în vederea obținerii certificatului de utilitate</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se propune de a specifica pînă la 7 zile lucrătoare.</p>

	<p>publică inclusă în articolul 32¹ (6) al Legii respective de la 7 zile la cel mult 3 zile. Chiar dacă am încercat să înțelegem raționamentul oferit pentru modificarea acestei prevederi, conștientizăm foarte bine faptul că o astfel de modificare ar putea pune piedici serioase în calea solicitantului de a participa la aceste întâlniri în persoană, după cum este solicitat în prezent (de exemplu: solicitanții care locuiesc în afara orașului Chișinău și care necesită timp pentru a-și organiza călătoria în prealabil).</p>	
<p>28.</p>	<p><i>Prin urmare, ținem să încurajăm organizarea unor dezbateri facilitate pe marginea anumitor sugestii practice pentru această nouă inițiativă și efectuarea unei analize ulterioare a sugestiilor și reclamațiilor înaintate de către OSC cu privire la tipurile de probleme cu care se confruntă în procesul de înregistrare a Statutului sau în procesul de înregistrare a modificărilor la Statut. Revizuirea procedurilor interne poate contribui, de asemenea, la despovărarea OSC și simplificarea cerințelor, precum și clarificarea procedurilor de înregistrare a modificărilor la documentele statutare ale acestora.</i></p> <p>Procedura împovărătoare de înregistrare a statutului și amendamentele la acesta (Articolul 17 și Articolul 18): În conformitate cu articolul 17 (2), o asociație publică dobândește capacitate juridică după înregistrarea statutului acesteia de către organul de stat responsabil (de exemplu: Ministerul Justiției, autoritatea publică locală). Dorim să ne concentrăm atenția asupra aspectelor de ordin procedural ce țin de înregistrarea statutului și înregistrarea modificărilor la documentele statutare. Potrivit unor OSC (a se vedea Indicele de Sustenabilitate al ONG-urilor elaborat de USAID în 2012), există o serie de îngrijorări cu privire la procedura actuală de înregistrare. Conform Legii cu privire la asociațiile obștești, procedura de înregistrare a statutului (precum și a amendamentelor la acesta) durează până la 30 de zile (Art. 18), răstimp în care organismul de înregistrare trebuie să înregistreze Statutul, să amâne înregistrarea ¹ sau să refuze /respingă</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea înaintată este foarte binevenită și va fi analizată pentru realizarea ulterioară, însă la moment aceasta nu constituie obiectul prezentului proiect.</p>

	<p>cererea. În următoarele trei zile, autoritatea de înregistrare emite certificatul de înregistrare a organizației solicitante. Prin urmare, poate dura 33 de zile până ca asociația necomercială să-și desfășoare activitățile în calitate de persoană juridică. În același timp, procedura de înregistrare a unei entități comerciale în Republica Moldova durează doar 5 zile lucrătoare.. În opinia noastră, nu există nicio necesitate practică în a menține o perioadă atât de îndelungată necesară înregistrării unei organizații necomerciale; de fapt, unele țări, printre care se numără Estonia și Georgia prevăd ca OSC să fie înregistrate în ziua în care a fost depusă cererea în acest sens.</p> <p>Există o necesitate manifestată și o posibilitate vădită de revizuire a procedurilor interne privind procesarea documentelor de înregistrare în cadrul organelor de stat responsabile pentru înregistrare. Înțelegem bine faptul că procesul de simplificare a procedurilor administrative pentru OSC a fost deja lansat de către Ministerul Justiției prin exprimarea intenției de a înființa un ghișeu unic pentru OSC de la data de 21 iulie, 2014.</p>	
<p>29.</p>	<p><i>Se recomandă să se permită întreprinderilor private și fundațiilor, precum și altor entități juridice să înființeze asociații obștești.</i></p> <p>Entitățile juridice eligibile pentru a deveni fondatori ai asociațiilor publice, după cum se prezintă în Articolul 11 (1) sunt limitate doar la asociațiile obștești, astfel întreprinderile private, fundațiile și alte forme de organizare juridică nu pot forma asociații obștești. În plus, Articolul 12 (3) împiedică alte entități juridice să adere la o asociație. Aceste prevederi nu le permit entităților juridice să înființeze asociații obștești, conform prevederilor Articolului 20 al Convenției Europene, recomandărilor Consiliului Europei (articolul 16) și Memorandumului Explicativ (a se vedea punctul 44): http://www.coe.int/t/ngo/Source/CMRec2007_14_russian.pdf Prin urmare, în funcție de bunele practice europene, vă sugerăm respectuos să luați în calcul oferirea acestei posibilități tuturor entităților juridice din Moldova</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În primul rând menționăm că scopurile acestora sunt diferite, întreprinderile private și alte societăți comerciale au un scop comercial, iar asociațiile obștești au un scop necomercial. Și în al doilea rând precizăm că în cazul în care societățile comerciale vor dispune de dreptul de a înființa asociații obștești, acest fapt ar duce la formarea unor asociații care vor promova doar interesele proprii ale fondatorilor.</p>

	<p>30. <i>Se recomandă să se permită nerezidenților și persoanelor fără capacitate deplină de exercițiu fizic să fie membri ai conducerii asociațiilor.</i></p> <p>Restricționarea pentru nerezidenți și persoanelor fără capacitatea deplină de exercițiu de a deveni membri ai conducerii și a organelor de supraveghere Articolul 13(1): Articolul 13(1) cere ca persoana desemnată să reprezinte asociația și membrii organelor de conducere, precum și ai organelor de control și revizie ale asociațiilor obștești să fie persoane fizice cu capacitatea de exercițiu deplină, domiciliată în Republica Moldova. Cerința de domiciliere este problematică, fiind că limitează abilitatea asociațiilor de a invita experți internaționali, nerezidenți, în calitate de membri ai conducerii. În dependență de misiunea asociației (ex. o asociație care activează în domeniul îmbunătățirii rețelelor transfrontaliere), acceptarea în rândul conducerii a experți internaționali nerezidenți ar putea contribui direct la îndeplinirea misiunii organizației. Astfel de restricții au mai fost condamnate anterior de tribunalele naționale și internaționale ca o încălcare a prevederilor cu privire la nonintervenția statului în guvernarea internă a asociației. În plus, cerința cu privire la deplina capacitate de exercițiu nu este în conformitate cu testul de proporționalitate al CEDO.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Nu se permite cetățenilor străini să dețină funcții de conducere. În cazul în care aceștia sunt experți internaționali, nimeni nu le interzice să fie membri simpli a asociației, dar nicidecum membri de conducere. Potrivit legii cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor în Republica Moldova, art.5, alin.(2) <i>Cetățenii străini și apatrizii beneficiază de drepturi și libertăți fără a leza interesele statului, drepturile și interesele legitime ale cetățenilor Republicii Moldova și ale altor persoane.</i> Considerăm că anume permisiunea propusă ar duce la lezarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor RM.</p> <p>Potrivit legislației civile din RM, persoanele fără capacitate deplină de exercițiu pot încheia acte juridice și desfășura activități manageriale doar prin intermediul reprezentantului legal. Prin urmare, menționăm că persoana fără capacitate deplină de exercițiu nu poate fi membru în organele de conducere, dat fiind faptul că activitatea acesteia ar periclita și ar pune în pericol asociația obștească.</p>
--	---	--

	<p>31. <i>Se recomandă să fie înlăturat termenul „politic” din definiția fundației.</i></p> <p>Restricții cu privire la activitatea fundațiilor (Articolul 1): Modificările la Articolul 1 al legii cu privire la Fundații aduce o definiție nouă pentru fundație, descriind-o ca pe o organizație “apolitică”. Utilizarea termenului de “apolitic” este îngrijorătoare, întrucât ar putea împiedica o fundație în a se implica în activități politice. Dreptul de a se implica în orice fel de activitate, inclusiv activități politice este protejat de mai multe instrumente juridice internaționale și europene, inclusiv de Articolul 25 al Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice (PIDCP), și ar trebui să fie aplicabil și în cazul fundațiilor, precum și în cazul oricăror alte tipuri de organizații nonguvernamentale în baza acelorași temeiuri juridice ca în cazul persoanelor simple. Această opinie a fost de asemenea sprijinită de Raportorul Special ONU pentru Drepturile la Liberarea de Asocieri și Întrunirea Pașnică în replică la legea adoptată de Regatul Unit “Transparency in Lobbying, Non-Party Campaigning, and Trade Union Administration Bill” (Legea Regatului Unit cu privire la Transparența în activitatea de Lobby, în campaniile non-partid și în administrarea sindicatelor) , în care acesta menționează expres că activitatea anumitor organizații neguvernamentale este politică prin definiție și este protejată de PIDCP. Acesta accentuează faptul că organizațiile date sunt o parte componentă a unei societăți libere și democratice, iar implicarea în procesul elaborare a politicilor ar trebui să fie legitimă nu doar în cazul politicianilor și a partidelor politice.² Prin urmare, fundațiile ar trebui să aibă dreptul să susțină astfel de activități și să se implice în procesul de creare a politicilor publice. Fundațiile sprijină, spre exemplu, dezvoltarea democrației, apărarea drepturilor omului sau aderarea țării la Uniunea Europeană. Dat fiind cele menționate mai sus, vă recomandăm să evitați utilizarea termenului de “apolitic” în definiția fundațiilor și să evitați să impuneți careva restricții în activitatea acestora.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Activitatea politică este desfășurată în exclusivitate de partidele politice. Dacă solicitantul dorește să desfășoare această activitate poate înregistra un partid dar nu o fundație. Activitatea politică contravine scopurilor și obiectivelor fundației.</p>
--	---	---

	<p>32. <i>Se recomandă, prin urmare, să fie înlăturat punctul h) al Articolului 271 din Modificările operate la această lege .</i> Răspunderea personală a Președintelui Consiliului de conducere al Fundației (Articolul 27¹): Articolul 27 al Legii stabilește competențele consiliului de conducere, însă a omis competențele Președintelui fundației. Modificările curente vin să completeze aceste lacune stabilind clar așa-numitele „atribuții” ale Președintelui în noul Articol 27¹. Chiar dacă laudăm faptul că legiuitorul a decis să reglementeze competențele acestuia, considerăm că punctul h) este deosebit de îngrijorător. Mai exact, punctul h) al acestui Articol care prevede răspunderea personală pentru activitatea fundației și responsabilitatea pentru bunurile mobile și imobile a Președintelui fundației. În baza acestei prevederi, Președintele putea fi deplin responsabil față de fundație și/sau părți terțe pentru orice daune, ceea ce cu siguranță nu corespunde standardelor europene. Potrivit Recomandării Consiliului Europei cu privire la statutul juridic al ONG-urilor din Europa (Punctul 75), „Funcționarii, directorii și angajații unui ONG cu personalitate juridică nu trebuie să poarte răspundere personală pentru datoriile, responsabilitățile și obligațiile acesteia. Totuși, aceștia ar putea fi pasibili de răspundere față de ONG, părți terțe sau față de ei toți pentru abateri profesionale sau pentru neglijarea obligațiilor”. Or, această funcție este, potrivit legii, onorabilă și nu se remunerează, iar aceste prevederi constituie mai curând o descurajare decât o motivare pentru ca o persoană să vrea să stea în fruntea consiliului de conducere a fundației. Prin urmare, vă recomandăm să înlăturați punctul h) ar Articolului 27¹ din modificările la această lege.</p>	Se acceptă
--	--	-------------------

	<p>33. <i>Se recomandă, prin urmare, să fie înlăturată cerința cu privire la membrii Consiliului stipulată în Articolul 25 (3) din Lege. Restricția cu privire la calitatea de membru a Consiliului de conducere (Articolul 25 (3)): Ne preocupă condiția permanentă cu privire la cetățenia R.M. care trebuie să fie deținută de cel puțin jumătate din membrii Consiliului de conducere al Fundației, reglementată în Articolul 25(3) din Legea cu privire la Fundații. Cerința cu privire la cetățeni se suprapune cu principiul de guvernare internă a organizației prin faptul că nu-i permite fundației să invite experți internaționali și alți nerezidenți pentru a activa în calitate de membri ai Consiliului. Prin urmare, astfel se încalcă Articolul 11 a Convenției Europene pentru Drepturile Omului, care prevede că imixtiunea statului este acceptabilă doar dacă este necesar într-o societate democratică, iar aici cu siguranță nu este cazul. Prin urmare, vă recomandăm ca legislatorul să ia în calcul modificarea acestei prevederi și să omită cerința cu privire la cetățenia membrilor Consiliului.</i></p>	<p>Nu se acceptă Nu se permite cetățenilor străini să dețină funcții de conducere. În cazul în care cetățenii sunt experți internaționali, nimeni nu le interzice să fie membri simpli a asociației. Potrivit legii cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor în Republica Moldova, art.5, alin.(2) <i>Cetățenii străini și apatrizii beneficiază de drepturi și libertăți fără a leza interesele statului, drepturile și interesele legitime ale cetățenilor Republicii Moldova și ale altor persoane.</i> Considerăm că anume permisiunea propusă ar duce la lezarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor RM.</p>
<p>Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului</p>	<p>34. Legea nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești (Republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.153-156BIS) La pct. 9, art.21 alin (1) se propune introducerea unei litere noi g) care prevede ca statutul se va refuza înregistrare dacă setul de acte nu corespunde prevederilor legislației în vigoare. Propunem modificarea alin g) prin setul de acte nu corespunde prevederilor art. 17 al prezentei legi.</p> <p>35. Articolul 28, se completează cu litera g¹) cu următorul cuprins : „g¹) mijloace financiare din provenite din mecanismul de desemnare procentuală;”.</p> <p>36. La articolul 30¹, alineatul (4) se completează cu litera c) cu următorul cuprins: „c) în cazul în care a fost beneficiar în cadrul mecanismului de</p>	<p>Se acceptă Se propune în următoarea redacție: „g) nu a fost depus tot setul de acte indicate la art. 17, alin. (5).”.</p> <p>Nu se acceptă Articolul 28 din Legea cu privire la asociațiile obștești conține doar un singur alineat nestructurat pe litere. Propunerea nu ține de reglementarea obiectului art.28.</p> <p>Nu se acceptă Potrivit art.3 alin. (2) Codul Fiscal, <i>Actele normative adoptate de către Guvern,</i></p>

	<p>desemnare procentuală informația despre utilizarea acestor mijloace reflectate în cadrul raportului financiar”.</p>	<p><i>Ministerul Finanțelor, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și Serviciul Vamal de pe lângă Ministerul Finanțelor, de alte autorități de specialitate ale administrației publice centrale, precum și de către autoritățile administrației publice locale, în temeiul și pentru executarea prezentului cod, nu trebuie să contravină prevederilor lui sau să depășească limitele acestuia. Prin urmare luând în considerare că Codul Fiscal încă nu a fost modificat, iar introducerea reglementărilor propuse la Legea cu privire la asociațiile obștești vin în contradicție cu prevederile codului, vizavi de procedura de desemnare procentuală. Astfel nu putem modifica Legea pînă cînd nu va fi modificat Codul Fiscal, care va stabili procedura de desemnare procentuală. Mai mult ca atît nu a fost adoptată nici Hotărîrea de Guvern care va stabili procedura de desemnare procentuală.</i></p>
<p>37.</p>	<p>Articolul 31: la alineatul (2), cuvintele „3 de Guvern” se înlocuiesc cu cuvintele „5 de către autoritățile publice centrale, dintre care cîte 2 reprezentanții ai Ministerului Finanțelor (Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și Inspekția Financiară), 2 reprezentanți ai Ministerului Justiției, 1 reprezentant desemnat de comisia parlamentară de specialitate. 4 reprezentanți din partea organizațiilor societății civile prin intermediul formelor asociative naționale organizate ale societății civile desemnate printr-un proces deschis și transparent organizat de Consiliul Național al ONG-urilor din Moldova (Consiliul ONG) și de Consiliul Național pentru Participare (CNP)”;</p> <p>La alineatul (3), litera d) se completează în final cu textul „, , cu excepția reprezentanților Ministerului Finanțelor (Inspectoratul Fiscal Principal</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Se propune aliniatul în următoarea redacție <i>„Comisia de certificare este alcătuită din 9 membri, dintre care 3 sînt desemnați de Președintele Republicii Moldova, 3 de Parlament și 3 de Guvern. Cel puțin un membru din cei 9 desemnați trebuie să fie specialist în domeniul financiar. Membrii Comisiei de certificare sînt desemnați în urma unui proces de selecție deschis și transparent. Cel puțin 2 din cei 3 membri desemnați de fiecare organ menționat trebuie</i></p>

	de Stat și Inspekția Financiară)”. 	<i>să fie reprezentanți ai asociațiilor obștești, fundațiilor și instituțiilor private de utilitate publică, care au acest statut de cel puțin 3 ani.”.</i>
38.	La alineatul (9) se va completa „secretariatul Comisiei de certificare va fi asigurat de Serviciul specializat din cadrul aparatului Ministerului Justiției” după alineatul (11), se introduce alineatul (11 ¹) cu următorul cuprins: „(11 ¹) În termen de pînă la 20 decembrie a fiecărui an, Comisia de certificare publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției lista actualizată a organizațiilor necomerciale de utilitate publică. Lista este publicată și de către Inspectoratul Fiscal pe pagina sa web oficială.”.	Se acceptă
39.	Articolul 31 ¹ : alineatul (1): litera d) va avea următorul cuprins: „d) inițiază procedura de retragere a certificatului de utilitate publică dacă organizația nu corespunde condițiilor de atribuire a statutului de utilitate publică; a prezentat documente ce conțin informații false; a utilizat contrar legislației mijloacele obținute în urma desemnării procentuale dacă a beneficiat de astfel de mijloace.”; după litera e) se introduce litera e ¹) cu următorul cuprins: „e ¹) menține lista actualizată a organizațiilor necomerciale de utilitate publică;”;	Se acceptă parțial Se acceptă doar introducerea lit. (e ¹) În ceea ce se referă la lit. d) menționăm următoarele: Potrivit art.3 alin. (2) Codul Fiscal, <i>Actele normative adoptate de către Guvern, Ministerul Finanțelor, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și Serviciul Vamal de pe lângă Ministerul Finanțelor, de alte autorități de specialitate ale administrației publice centrale, precum și de către autoritățile administrației publice locale, în temeiul și pentru executarea prezentului cod, nu trebuie să contravină prevederilor lui sau să depășească limitele acestuia.</i> Prin urmare luînd în considerare că Codul Fiscal încă nu a fost modificat, iar introducerea reglementărilor propuse la Legea cu privire la asociațiile obștești vin în contradicție cu

		prevederile codului, vizavi de procedura de desemnare procentuală. Astfel nu putem modifica Legea pînă cînd nu va fi modificat Codul Fidscal, care va stabili procedura de desemnare procentuală.
40.	Articolul 32 ² , se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „ (3) Deținerea certificatului de utilitate publică asigură dreptul asociațiilor obștești de a participa în procesul de desemnare procentuală conform legislației în vigoare”.	Nu se acceptă Potrivit art.3 alin. (2) Codul Fiscal, <i>Actele normative adoptate de către Guvern, Ministerul Finanțelor, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și Serviciul Vamal de pe lîngă Ministerul Finanțelor, de alte autorități de specialitate ale administrației publice centrale, precum și de către autoritățile administrației publice locale, în temeiul și pentru executarea prezentului cod, nu trebuie să contravină prevederilor lui sau să depășească limitele acestuia.</i> Prin urmare luînd în considerare că Codul Fiscal încă nu a fost modificat, iar introducerea reglementărilor propuse la Legea cu privire la asociațiile obștești vin în contradicție cu prevederile codului, vizavi de procedura de desemnare procentuală. Astfel nu putem modifica Legea pînă cînd nu va fi modificat Codul Fiscal, care va stabili procedura de desemnare procentuală.
41.	Articolul 32 ⁵ alineatul (2), după litera e) se introduce litera e ¹) cu următorul cuprins: „e ¹) să solicite organizațiilor necomerciale de utilitate publică informații privind utilizarea mijloacelor financiare obținute în urma desemnării procentuale;	Nu se acceptă Potrivit art.3 alin. (2) Codul Fiscal, <i>Actele normative adoptate de către Guvern, Ministerul Finanțelor, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și Serviciul Vamal de pe lîngă Ministerul Finanțelor, de alte autorități de specialitate ale administrației publice</i>

			centrale, precum și de către autoritățile administrației publice locale, în temeiul și pentru executarea prezentului cod, nu trebuie să contravină prevederilor lui sau să depășească limitele acestuia. Prin urmare luând în considerare că Codul Fiscal încă nu a fost modificat, iar introducerea reglementărilor propuse la Legea cu privire la asociațiile obștești vin în contradicție cu prevederile codului, vizavi de procedura de desemnare procentuală. Astfel nu putem modifica Legea pînă cînd nu va fi modificat Codul Fiscal, care va stabili procedura de desemnare procentuală.
Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova (AOPD)	42.	Membrii AOPD susțin acest proiect de lege. Adițional consideră că modificările și completările la Legea nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești propuse spre avizare sunt insuficiente. În acest sens, se recomandă modificarea și completarea art. 5 și 13 al Legii menționate, astfel ca principiile de bună guvernare să fie la baza formării și funcționării structurii organizaționale a Asociației Obștești, în mod special să fie clar reglementată modalitatea de constituire a organelor ce fac parte din structura organizațională, delimitarea strictă a competenței dintre aceste organe și neadmiterea oricărui conflict de interese.	Nu se acceptă Statul stabilește un cadru legal general de reglementare a activității și modului de constituire a asociațiilor obștești. Dacă vom indica ce atribuții va avea fiecare membru sau modalitatea detaliată de desemnare a organelor de conducere a asociației, aceasta ar constitui o ingerință în activitatea asociațiilor, asociația singură trebuie să-și stabilească structura internă în statut, unde se indică toate elementele care au fost propuse. Statul nu are dreptul să se amestece în activitatea internă a asociației, pentru a nu periclita buna desfășurare a activității și a realizării scopurilor propuse.
Confederația Națională a Sindicatelor din Republica Moldova	43.	Dispoziția art. 181 din Codul civil care se invocă în nota informativă nu condiționează necesitatea substituirii cuvintelor „organizație obștească” cu sintagma „organizație necomercială”. Art. 181 din codul indicat stabilește definiția noțiunii de „asociație” ca	Se acceptă

	<p>organizație necomercială. Cu alte cuvinte orice asociație potrivit acestei dispoziții legale este o organizație necomercială.</p> <p>În același timp, alin. (2) al art. 181 indică formele de asociație, fără a specifica faptul că acestea sînt organizații necomerciale. Și anume, „asociația poate avea forma de asociație obștească, de sindicat” etc.</p> <p>Or, potrivit acestor prevederi ale Codului civil, în definiția noțiunii de sindicat dată la art. 1 al Legii sindicatelor sintagma „organizații obștești” ar putea fi substituită doar cu cuvîntul „asociații”. Astfel, definiția noțiunii de sindicat ar fi: „Sindicate - asociații din care fac parte, pe principii benevole, persoane fizice unite după interese comune, inclusiv ce țin de activitatea lor, și constituite în scopul apărării drepturilor și intereselor profesionale, economice, de muncă și sociale colective și individuale ale membrilor lor”.</p> <p>În susținerea acestei sugestii aducem prevederile art. 181, alin. (2)-(6) în care se operează doar cu noțiunea de „asociație”, dar nu cu sintagma „organizație necomercială”.</p>	
<p>44.</p>	<p>Totodată, cele aduse ca argument în nota informativă și anume: „... considerăm prielnic de a include în prezenta Lege norma cu privire la dovada achitării taxei de stat pe motivul că toate organizațiile necomerciale stabilite la art. 181 din Codul civil au obligația înregistrării statutelor acestora la Ministerul Justiției ...”, precum și „... pentru a nu crea eventual inegalități la momentul înregistrării ...” sînt subiective, nefondate și nu țin cont de menirea constituțională a sindicatelor, de practica legislației naționale și a dreptului internațional în domeniu și, prin urmare, nu pot fi acceptate.</p> <p>Nu poate fi adus ca argument nici faptul că organizațiile necomerciale, inclusiv sindicatele, potrivit art. 181 din Codul civil, au obligația de a-și înregistra statutele lor, deoarece dispoziția articolului indicat nu stabilește asemenea obligații.</p> <p>Mai mult decît atît, normele dreptului internațional care vizează materia sindicală nu permit să fie stabilită prin lege obligația sindicatelor de a se înregistra sau de a le interzice aceasta, cum se propune prin pct. 3 al art. IV din proiectul de lege avizat.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Considerăm că taxa stabilită pentru înregistrarea sindicatelor este una simbolică și s-a stabilit doar din simplul motiv de recuperare a cheltuielilor efectuate de organul de înregistrare pentru asistența și lucrările tehnice.</p> <p>În primul rînd ar trebui să facem o distincție între conceptul de înregistrare și cel de autorizare prealabilă. Înregistrarea sindicatului este anume acea procedură care semnifică acțiunile organului înregistrării de stat ce constă în certificarea faptului constituirii, precum și a faptului modificării actelor de constituire, înscrierii datelor în Registrul de stat, care are ca efect dobîndirea capacității juridice a sindicatelor. Dacă e să</p>

	<p>În această ordine de idei, alin. (2) al art. 10 din Legea sindicatelor prevede documentele necesare pentru înregistrarea sindicatului în calitate de persoană juridică, dar nu a statutului său. Or, alin. (2) al articolului menționat stabilește un număr minimal de documente pentru înregistrarea sindicatelor, principiu care corespunde pe deplin Convenției nr. 87 a OIM, adică de a stabili un mecanism cât mai simplu de înregistrare a sindicatelor.</p> <p>Cele propuse în proiectul avizat va complica procedura de înregistrare a sindicatelor, fapt pentru care CNSM nu susține amendarea acestuia în varianta propusă.</p>	<p>vorbim de conceptul de autorizare prealabilă, aceasta este o procedură de a cărei existență este condiționată posibilitatea desfășurării unei anumite activități și prin care organul de stat emitent exercită un control prealabil asupra oportunității desfășurării acelei activități. Prin urmare în baza celor relatate menționăm că autorizarea prealabilă semnifică doar un control din partea statului asupra desfășurării activității sindicatelor, dar nicidecum înregistrarea propriu-zisă a sindicatelor.</p>
	<p>45. Propunerile care vizează înregistrarea organizației sindicale în subregistru sindicatelor și obligația acestora de a prezenta Ministerului Justiției documentele necesare în termen de o lună de la data aprobării statutului, de asemenea, nu pot fi acceptate, deoarece stabilirea unei asemenea limite de timp ar constitui un obstacol sau chiar temei pentru a refuza înregistrarea sindicatului, ceea ce contravine Convenției OIM nr. 87.</p> <p>Potrivit Comitetului pentru Libertatea Sindicală al Consiliului de Administrație al Biroului Internațional al Muncii, „În cazul în care condițiile pentru acordarea înregistrării sunt echivalente cu obținerea autorizației prelabile de la autoritățile publice pentru constituirea sau funcționarea unui sindicat, aceasta va constitui incontestabil o încălcare a Convenției nr. 87. Totuși, aceasta nu ar părea să fie cazul atunci când înregistrarea sindicatelor constă doar într-o formalitate ale cărei condiții nu sunt de o astfel de natură încât să aducă prejudicii garanțiilor enunțate în convenție”. (<i>Libertatea sindicală: Culegere de decizii și principii ale Comitetului pentru Libertatea Sindicală al Consiliului de Administrare al BIM, ediția a IV-a, pct. 259</i>).</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Termenul de 1 lună este unul suficient pentru prezentarea de către solicitant a documentelor la organul de înregistrare. Dacă se va majora termenul se va tergiversa procedura de înregistrare.</p> <p>Referitor la trimiterea d-stră la normele internaționale, comunicăm următoarele. În primul rând ar trebui să facem o distincție între conceptul de înregistrare și cel de autorizare prealabilă. Înregistrarea sindicatului este anume acea procedură care semnifică acțiunile organului înregistrării de stat ce constă în certificarea faptului constituirii, precum și a faptului modificării actelor de constituire, înscrierii datelor în Registrul de stat, care are ca efect dobândirea capacității juridice a sindicatelor. Dacă e să vorbim de conceptul de autorizare prealabilă, aceasta este o procedură de a cărei existență este condiționată posibilitatea desfășurării</p>

		<p>unei anumite activități și prin care organul de stat emitent exercită un control prealabil asupra oportunității desfășurării acelei activități. Prin urmare în baza celor relatate menționăm că autorizarea prealabilă semnifică doar un control din partea statului asupra desfășurării activității sindicatelor, dar nicidecum înregistrarea propriu-zisă a sindicatelor.</p>
<p>46.</p>	<p>În altă ordine de idei, Comitetul respectiv a dispus că „Autoritățile administrative nu ar trebui să poată refuza înregistrarea unei organizații pentru simplul fapt că acestea consideră că organizația poate depăși sfera activităților sindicale obișnuite sau că nu ar putea fi capabilă să exercite funcțiile. Un astfel de sistem ar face ca înregistrarea obligatorie a sindicatelor să fie echivalentă cu autorizația prealabilă de la autoritățile administrative” (pct. 261).</p> <p>Mai mult decât atât, potrivit aceleiași surse, „Întru-un sistem juridic în care înregistrarea unei organizații de lucrători este opțională, actul de înregistrare poate conferi unei organizații o serie de avantaje importante cum ar fi facilități speciale, scutire de impozite, dreptul de a obține recunoaștere ca agent exclusiv de negociere etc. Pentru a obține o astfel de recunoaștere, unei organizații i se poate cere să îndeplinească anumite formalități care nu echivalează cu autorizația prealabilă și care, în mod formal, nu pun nici o problemă în ceea ce privește cerințele Convenției nr. 87” (pct. 269).</p> <p>Așadar, înregistrarea sindicatelor trebuie să fie benevolă și doar o chestiune de formalitate, iar aceasta nu trebuie legată de timp sau să fie o condiție care ar constitui un obstacol în dobândirea calității de persoană juridică.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Statutul este acel act care stabilește scopul și toate genurile de activitate care vor fi realizate de către sindicat. Astfel dacă se va considera că sindicatul relizează activități care nu sunt specificate în statut sau care încalcă ordinea publică, autoritatea administrativă are tot dreptul să refuze înregistrarea astfel exercitând un control al legalității înregistrării sindicatelor.</p>

<p>47.</p>	<p>Este de menționat și faptul că propunerile ce vizează expunerea într-o redacție nouă a alin. (5) al art. 10 din Legea sindicatelor, de asemenea, complică și îngreunează procedura de înregistrare a modificărilor cu privire la alegerea/realegerea conducătorului sindicatului, motiv pentru care CNSM se pronunță împotriva prezentării proceselor-verbale ale structurilor sindicale, părți componente ale sindicatului respectiv (lit. d), alin. (5)), precum și a listei cu semnături ale participanților la adunare (lit. b), alin. (5)). Mai mult decât atât, preambulul alineatului menționat provoacă echivoc de înțeles, adică nu este clar dacă cele propuse se referă la modificarea procedurii de alegere/realegere a conducătorului sindicatului sau a modificării datelor privind conducătorul nou ales. În același timp, CNSM consideră că este inutilă înregistrarea unor modificări în cazul în care conducătorul sindicatului a fost reales, iar datele de identitate ale acestuia sînt aceleași. În cazul sindicatelor ar putea fi vorba doar de o informație cu privire la realegerea conducătorului respectiv, anexîndu-se în copie sau original documentele (hotărîrile respective) adoptate de organele competente în acest sens.</p>	<p>Se acceptă parțial Prevederea <i>precum și a listei cu semnături ale participanților la adunare</i> (lit. b), alin. (5) se exclude. Cele propuse se referă atît la înregistrarea modificărilor procedurii de alegere/realegere a conducătorului cît și la procedura de modificare a datelor de identitate a conducătorului nou ales. Nu putem exclude înregistrarea datelor de identitate în cazul conducătorului reales, deoarece uneori datele acestuia pot fi schimbate (schimbarea numelui de familie), ceea ce trebuie specificat în statut.</p>
<p>48.</p>	<p>Cît privește amendarea art. 16, alin. (4) din Legea sindicatelor, CNSM, de asemenea, nu susține amendamentele în varianta propusă. În acest sens, considerăm oportun de a expune acest alineat într-o redacție nouă, care ar asigura cu adevărat o armonizare și coordonare cu prevederile respective ale Codului muncii. În temeiul celor menționate, CNSM respinge propunerile de amendare a Legii sindicatelor și, prin urmare, solicită, ca art. IV din proiectul de lege avizat să fie exclus.</p>	<p>Nu se acceptă Potrivit Codului Muncii art. 87, alin. (1) <i>Concedierea salariaților membri de sindicat în cazurile stipulate la art.86 alin.(1) lit.c), d), e), g) și h) poate avea loc doar cu acordul preliminar scris al organului (organizatorului) sindical din unitate. În celelalte cazuri, concedierea se admite cu consultarea prealabilă a organului (organizatorului) sindical din unitate.</i> În această ordine de idei reglementarea propusă se referă la ajustarea legislației și la evitarea repetării prevederilor legale.</p>

Viceministru

Nicolae Eșanu